

השיעורים נמסרים באולפני "קול הלשון" וניתן לצפות בהם באתר, או להקשיב בטלפון 03-6171111 ולהקיש ברצף (משמאל לימין): # 41670658 *
לתגובות והארות, ולקבלת הגליון בקביעות: a0527652027@gmail.com
הפקת הגליונות כרוכה בהוצאת משאבים רבים של עריכה וגרפיקה, ניתן להשתתף בעלויות ובזכויות!

שיעורי "טעימות" מיועדים ללומדי הדף היומי המבקשים להעשיר את הלימוד עם "נושא מעניין לקחת הביתה". הם כוללים נושאים לדיון, פולמוסים, חיזוקים, לקחים, קושיות, הקשרים לפרשת השבוע והמועדים, ועוד ועוד. מטרת השיעורים לעורר שיח תורני גם לאחר שהלימוד הסתיים. בבית או בעבודה, עם האשה או הילדים, בשבתך בביתך ובלכתך בדרך.

עבודה זרה דף ב'

עִימוֹת

עם הרב אברהם משה הלוי רוט
להערות והוספות: a0527652027@gmail.com

תפילה | וליחדך "באהבה" – זכרון מעשה העגל

כתוב בתורה "לא הביט אוון ביעקב ולא ראה עמל בישראל" – אין עובדי אלילים בישראל – "ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו", תרועת מלך = ריעות המלך וחיותו, כפירוש רש"י.

מבואר כאן שההתרחקות מעבודה זרה נובעת מ"תרועת מלך בו", מריעות ואהבה אל ה'. ממש כמו שהתורה אומרת לגבי

אהבת השם היא ההרחקה מעבודה זרה

מסית ומדיח "מנסה ה' אתכם לדעת הישכם אוהבים את ה' אלקיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם".

והנה, נצטוונו לזכור את העגל בכל יום, וכתב המג"א שיש לזכור זאת במילה "ליחדך באהבה" – שאילו היינו אוהבים אותו לא היינו חוטאים בעגל.

אילו אני הייתי במקומו של המגן אברהם הייתי מוצא את הרמז לחטא העגל במילה הקודמת "ליחדך", יחוד השם בלא שום אל אחר, אבל הרבי המגן אברהם מלמד אותנו שהכל נובע מחיסרון ב"אהבה".

יוצאים לדרך... | מסכת עבודה זרה – מסכת של אהבה

ברוכים הבאים למסכת "עבודה זרה". מסכת של אהבה גדולה. אהבה גדולה שלנו לקב"ה, אהבה גדולה של הקב"ה אלינו.

בוודאי אתם מתפללים: עבודה זרה! מסכת של יראה ופחד! האיסור החמור ביותר! פחד פחדים!

אמנם כן, אבל הכל נובע מרוב אהבה עצומה. אהבה מולידה קנאה. הקב"ה אומר באזהרת "לא יהיה לך" – "כי אנכי ה' אלקיך א-ל קנא, פוקד עון אבות על בנים וגו'", מי מקנא? הבעל האוהב מקנא לאשתו האוהבה, היא לא נפגעת מזה – היא מוחמאת מזה, הוא לא יכול לסבול קשר שלה עם מישהו אחר. זאת פיסגת אהבה.

לכן הקב"ה אומר שהאיסור לעבוד עבודה זרה הוא "על פני". בעוד אני רואה. איך נראה בעל שצוחק עם אשה אחרת מול אשת בריתו? איך נראית אשה שצוחקת עם גבר זר מול בעלה? הקב"ה כאן, איתנו, אי אפשר לפנות מול העיניים שלו לכוחות, אלים, אנרגיות, השפעות אחרות ממנו. זו ממש עזות!

תנ"ך | הישכם אוהבים את ה'

הקב"ה אומר בפרשת ראה שאף אם יבוא אלינו נביא או חולם חלום ויעשה לנו אות או מופת לעבוד אלהים אחרים "לא תִשְׁמַע אֶל דְּבַר הַנָּבִיא הַהוּא אוֹ אֶל חֹלֶם הַחֲלֹמִים הַהוּא כִּי מִנְסָה ה' אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם". זהו ניסיון. הקב"ה יעשה ניסים לעבודה זרה כדי לנסות אותנו.

אבל מה הוא מבקש לדעת בניסיון הזה? אני הייתי חושב "לדעת הישכם יראים את ה' בכל לבבכם ובכל נפשכם" או "לדעת הישכם מאמינים בה' בכל לבבכם ובכל נפשכם". לא כך אומר הקב"ה!

"כִּי מִנְסָה ה' אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם לְדַעַת הִישְׁכֶם אֹהֲבִים אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם כָּל לְבַבְכֶם וְכָל נַפְשְׁכֶם". הוי אומר, זהירות מעבודה זרה נובעת מאהבת ה'!

"אוהבי ה' – שנאו רע". אדם שאוהב את הקב"ה – שונא את כל הזיופים והחיקויים העלובים שלו.

היסטוריה | מסעות הצלב

באמת, ההתעקשות של עם ישראל שלא לכרוע לאלילים **אפילו לרגע אחד**, מעוררת השתאות. כנסת ישראל גמרה אומר במסעות הצלב למסור נפש של קהילות שלימות ועיקריות באשכנז בשביל שלא להיכשל בעבודה זרה.

שימו לב, הם לא היו צריכים להשתמד ח"ו! הרי לא היתה זו גזירה מהשלטונות אלא התפרעות האספסוף שהיה בדרכו לארץ ישראל. אם רק יסכימו היהודים **להראות לזמן קצר "מראית עין" של הסכמה** להתנצר, הם ימשיכו הלאה לדרכם. **למה להתעקש?! האם אין "עת לעשות לה" לא להשמיד קהילות שלמות מעם ישראל בשביל כמה שעות של "מראית העין"?**

והרי היה אפשר לצרף כאן צירופים שונים, שאין כאן מובן רגיל של עבודה זרה, אלא כפירת השילוש הנוצרי, מין תיאוריה מטופשת על שלושת חלקי האל, עפ"ל, נו, סטיה מאמונת הייחוד לכמה שעות היא שווה את חיסול יהדות אשכנז? איפה התבונה?!

זה בכלל לא קשור לתבונה. **זאת אהבה**. שום אשה לא תסכים להתמסר לגבר זר, אפילו ליום אחד, גם במחיר של חייה. היא לא מסוגלת.

השקפה | תחושת תיעוב מול עבודה זרה

זאת הסיבה שהיחס לעבודה זרה הוא יחס של תיעוב. יהודים היו **יורקים** מול צלמי הנוצרים. כאשר אנו רואים רוצח – איננו מתעבים אותו, אלא כועסים עליו, שונאים אותו, מתפלאים עליו. אבל כאשר רואים כומר – מתמלאים בסלידה. זאת תחושה של "קנאה לה", אכפת לנו מאלו שמתיימרים להכחיש את מציאותו האמיתית. זה ממש דוחה.

הסטיפלצר הקדוש לא היה מסוגל לראות צורה של שתי וערב, אפילו כשאין להם שום שייכות לצלב הנוצרי. אפילו את המרצפות בביתו הוא ביקש לרצף בלי הצטלבות של הקווים. אפשר לראות עוד היום את החלונות ב"לדרמן" כשהם עשויות בשיפוע מיוחד, שלא ייוצר צורת שתי וערב.

זה תיעוב. זו קנאה. זאת אהבה.

וורט | "לא הביט אוון ביעקב" מתוך "ריעות המלך"

זאת עלינו לדעת שעבודה זרה **איננה הכחשת מציאות ה'**, אלא **התייחסות אל כוחות אחרים כאילו הם משפיעים**. הבוס בעבודה, השכן מלמעלה, הרופא הבכיר, ה"סגולה" החשובה, האמונה הטפלה...

הקב"ה, מרוב דביקותו איתנו, **מקנא לאלים אחרים**. זה כמו בעל שמקנא כשאשתו מתייחסת באיזו חמימות לגבר אחר רח"ל. הקב"ה **רוצה שנהיה רק שלו**, ולא נתייחס לשום בעלים אחרים. לכן, זהו **מבחן של אהבה גדולה**. אנו יודעים כמה זה מכעים אותנו, כמה זה מרחיק בינינו. ומרוב אהבה איננו מוכנים להרגיז אותו, איננו מוכנים לדבר עם שום "בעל כוח" אחר זולתו. ליחדך באהבה.

זאת הסיבה שהקב"ה כל כך אוהב את עם ישראל על כך ש"לא הביט אוון ביעקב" אין בהם עובדי עבודה זרה.

רש"י כותב על המילים "לא הביט אוון ביעקב": "כתרגומו [שלא נמצא עבודה זרה ועבודת אלילים ביעקב ובישראל]. דבר אחר, **אחרי פשוטו הוא נדרש מדרש נאה**: לא הביט הקדוש ברוך הוא און שביעקב, **כשהן עוברים על דבריו אינו מדקדק אחריהם להתבונן באווניות שלהם ובעמלן שהן עוברים על דתו**."

מה הכוונה **אחרי פשוטו הוא נדרש מדרש נאה**? אין עוד ביטוי כזה ברש"י! רגילותו היא לכתוב "כתרגומו. ומדרשו וכו'", אבל כאן רש"י הדגיש שהמדרש הנאה הוא רק "אחרי פשוטו". מדוע?

מפני שאי אפשר לדרוש סתם בלי סיבה "שאינו מדקדק אחריהם להתבונן בעבירות", שהרי **"האומר הקב"ה וותרן - יוותרו מעיו"**, יש לזה סיבה, והסיבה היא כתובה בפשט של הפסוק "מפני שאין בהם ע"ז ואלילים", "אחרי פשוטו" שאין בהם עבודה זרה, אפשר לומר את מדרשו, שבזכות זה מתעוררת אהבתו להם שגורמת לך שאינו מדקדק אחריהם להתבונן בחטאיהם.

ובאמת זוהי מעלה גדולה בעם ישראל, שאף הרשעים ביותר אינם מוכנים לעבוד עבודה זרה, אפילו בעד כל ממון וכבוד שבעולם.

אם ניגש **לאחד מהפוליטקאים הרחוקים ביותר** בארץ הקודש, ונעזכן אותו שהוא יכול להיות ראש-ממשלה **בתנאי שהוא ח"ו יתנצר או יתאסלם** [כי כך יתווספו לו עוד קולות, וכדומה], בוז יבז לנו, **הוא לא יסכים אפילו לחשוב על הצעה נבזית זו**. "לא הביט אוון ביעקב ולא ראה עמל בישראל".

המלצת קריאה | ספר "עטרת צבי" מדודי הגאון שליט"א

לפני שלושים וחמש שנה יצא לאור ספר "עטרת צבי" למסכת עבודה זרה, ובו מאות ביאורים מאירים ופנינים יקרים, בשפה קולחת ומרתקת, מאת כבוד דודי האהוב הגאון רבי צבי פריינד שליט"א.

הספר אזל מן השוק. אבל אפשר למוצאו ב"אוצר החכמה" וב"היברובוקס". ישנם עותקים בודדים שנותרו בבית המחבר שליט"א, המעוניין – יצור עמי קשר.

בעז"ה אשתדל בשיעורי וגליונות "טעימות" להטעים את הלומדים מעט מאוצרות "עטרת צבי".

חידה | מושג הנמצא גם בשבועות דף מט וגם בעז"ר דף ב

עם ישראל נוהג לקשר את סוף המסכת עם תחילת המסכת הבאה. אם כן, הבה נחוד חידה: איזה מושג הלכתי נמצא גם בדף האחרון של מסכת שבועות וגם בדף הראשון של מסכת עבודה זרה?

אל תקראו הלאה, צאו לחפש...

ובכן, צדקתם! המושג "שואל" נמצא בסוף מסכת שבועות, וגם בתחילת עבודה זרה "להשאלן ולשאל מהן".

לשון הקודש | מה פשר שם "שואל"?

רש"י מבאר ש"שאלה" שייכת ב"מידי דהדר בעין" לעומת "מלווה" במידי דלא הדר בעין. "מלווה" – כסף שמלווה את האדם, נכנס עמו לעסקיו. "ממוני גבך" – כספי נמצא אצלך, מלווה אותך. אבל מדוע נקראת השאלה "שאלה", איזו שאלה הוא שואל?

הפירוש המילולי של "שאלה" זאת "בקשה". כאשר מישהו שואל את הרב שאלה – זאת בעצם "בקשה לדעת את התשובה". לכן הוא נקרא "שואל". כך גם בארמית מתורגמת שאלה "בעיא", הפירוש המילולי של "בעיא" = בקשה ותשוקה, "אני מבקש ורוצה לדעת את התשובה". [יש אמנם כאלו ששואלים שאלות ואינם רוצים לשמוע תשובות... אבל הם בהחלט חריגים...].

כאשר אדם "שואל מאת רעהו חפץ או כלים" הוא בעצם מביע בקשה להשתמש בחפץ הזה. הרי החפץ נשאר ברשות

זווית אישית | אבא לומד "עבודה זרה"?! היה לא תהיה!

לפני כמעט ארבעים שנה, כד הוינא טליא, שיחקתי עם אחותי בחדר הילדים ולפתע נשמעו דפיקות בדלת. אברך אחד ביקש להחזיר ספר שהוא שאל מאבא שלנו לכמה ימים. "הוא לא בבית" אמרנו לו, "בסדר גמור, רק תניחו את הספר על השולחן, שהוא יראה את זה כשהוא יבוא".

הנחנו את הספר על השולחן, ולפתע ראינו את שמו של הספר "טור ושולחן ערוך הלכות עבודה זרה". הבטנו זה אל זה באימה: אבא שלנו לומד איך עובדים עבודה זרה?!.. הצטמררנו. תיכף הצהרנו יחד: אנחנו לא נצטרף אליו! לא נסכים לעבוד עבודה זרה! בשום פנים ואופן!..

אלא שאז הצטרף אלינו אחי הקטן בשנתיים, אך חכם בכפליים, הציץ ואמר "אילו זה היה של הגויים, הם לא היו מכנים את זה "זרה"... זה שלנו היהודים!.."

בזהירות רבה פתחנו את הספר, לבדוק האם צדקו דבריו... מה מאד נשמנו לרווחה כאשר הבנו שאכן יש כאן ספר על הלכות איסור עבודה זרה...

[זה מזכיר לי מה שקראתי שמוכר ספרים אחד התאונן בימים האחרונים: אני מרגיש תרח! תרח! מדוע? כי שוב ושוב נכנסים לקוחות לחנות הקטנה שלי, ומתעניינים: יש לך "עבודה זרה" גדול? יש לך "עבודה זרה" קטן? יש לך "עבודה זרה" מהדורת כיס, שאפשר לקחת אותו לכל מקום? ... ממש כמו בחנות של תרח!...]

לשון הקודש | מה פירוש "זרה"?

אילו היו קוראים למסכת "מסכת איסור עבודה זרה" היו נחשכים כל הטעויות הללו. מדוע המסכת נקראת "מסכת עבודה זרה", היעלה על הדעת שתהיה "מסכת נבילות וטריפות"?..!

אך באמת, צדק אחי הגאון שליט"א: **עצם המילה "זרה" מבטאת "איסור"**, העבודה האסורה. אין זה כמו "נבילות וטריפות" אלא כמו "מאכלות אסורות".

מה המשמעות של "זרה"? "אש זרה" מתרגם אונקלוס "אישתא נוכריתא", כך גם "קטורת זרה" וכדומה. "זרה" – נכריה. הוא לא הבעל שלנו, הוא איש נכרי, איננו רוצים שום קשר איתו.

חז"ל דרשו "אלהים אחרים" שהם אחרים אפילו לעובדיהם. הם לא מכירים אותם. לפי זה "זרה" יכול להתפרש גם כלפי הגויים עצמם.

הארץ... "וצריך להבין מדוע לא סידר משה את דבריו, דבור דבר על אופניו: "וראיתם את הארץ מה היא - הטובה היא אם רעה, השמנה היא אם רזה, היש בה עץ אם אין. ואת העם היושב עליה - החזק הוא הרפה, המעט הוא אם רב. ואת הערים אשר הוא יושב בהנה - הבמחנים אם במבצרים.

אלא, המשיך זקני, יש לבאר לפי דברי רש"י הנ"ל שהגיעו כל ישראל בערבוביא, דוחפין אלו את אלו. מדוע דחפו זה את זה? כי כל אחד ביקש לדעת עניין אחר. אחד דרש לדעת את הארץ מה היא, הסכים משה ואמר למרגלים: "וראיתם את הארץ מה היא", ואז נדחף ילד אחד ודרש לדעת עניין אחר "את העם היושב עליה החזק הוא הרפה", גם לזה הסכים משה ואמר למרגלים "ואת העם היושב עליה החזק הוא הרפה", שוב נדחף אחר וצעק: "המעט הוא אם רב", אח"כ חזר ונדחף הטוען הראשון והמשיך את דבריו על הארץ: "הטובה היא אם רעה", אלא שאז הגיע עוד ילד ודרש לדעת "ומה הערים אשר הוא יושב בהנה", וכן הלאה והלאה. על כן אמרה תורה את כל רצונם מן המרגלים באופן מעורבב וללא סדר, ונפלא.

גם עניין זה עומד בניגוד לצורה המסודרת שדיברו במעמד הר סיני "הן הראנו ה' אלקינו את אשו הגדולה... ועתה, למה נמות, כי תאכלנו האש הגדולה הזאת, אם יוספים אנחנו וכו' כי מי כל בשר וכו' קרב אתה ושמע וגו' ואת תדבר אלינו וגו'". מתחיל ב"הן הראנו", ממשיך "ועתה", ממשיך "ומנמק ומוכיח" כי מי כל בשר וגו' ומגיע למסקנא היוצאת "קרב אתה ושמע וגו'". אבל כאשר מערבים את הסדר, נדחפים הילדים לפני הזקנים, והזקנים לפני הראשים, הרי ממילא גם המחשבות והטענות מעורבות ומפוזרות.

[ויש להוסיף שלפי דברי סבא זצ"ל כאן מדוקדק מאד לשון רש"י בדברים שם: "ולהלן הוא אומר 'ותקרבון אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם ותאמרו הן הראנו וגו'', אותה קריבה היתה הוגנת". ותמוה מדוע הביא רש"י גם את המילים "ותאמרו הן הראנו", ומה היה הספר חסר אילו היה מביא רק את התיבות "ותקרבון אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם". אבל לדברי סבא זצ"ל מבואר כמין חומר, שביקש רש"י לרמוז שבעקבות הסדר שנהגו בצורת קרבתם לפני משה, זכו גם לשטוח דבריהם באופן מסודר, דבר דבור על אופניו, וכמו שאמר לו הקב"ה "הטיבו אשר דברו"].

אקטואליה | ארבעת סימני הפרסיים

בימים אלו, בהם ה' נוקם את נקמתנו מידי הפרסיים באיראן, אנו זוכים ללמוד את הסוגיא שלנו בה מבואר שהפרסיים היו דומים ל"דוב" מפני שהם, כמו הדובים, אוכלים ושותים, מסורבלין בשר, מגדלין שיער ואין להם מנוחה.

מגילת אסתר מתארת איך הניסיון של הדובים הפרסים

הבעלים, הוא לא "מלווה" ומצטרף לממונו של השואל, אז איך מותר לשואל להשתמש בחפץ? כי הוא "ביקש" מאת הבעלים להשתמש בשלהם.

בסוף מסכת שבועות למדנו שאדם מתבייש להראות שהוא נצרך לשאול כלים. אני חושב שלגבי הלוואה לא שמענו שאדם מסתיר מעיני אחרים שהוא לווה כסף. מפני שב"שאלה" יש משמעות נזקקת יותר: אני עומד כעני בפתח ומבקש-שואל לאפשר לי להשתמש בדבר שהוא לא שלי. בררר...

מהדף לפרשה | "ערבוביא" אצל רשעים

בגמרא שלנו אנו למדים שכאשר הגויים נכנסים לפני ה' לעתיד לבוא, הם נכנסים תחילה ב"ערבוביא". ובאמת, מבואר בחז"ל שגם המרגלים הגיעו לפני משה "בערבוביא". וכמו שכתב רש"י בפרשת דברים על הפסוק 'ותקרבון אלי כולכם': **"בערבוביא"**, ולהלן הוא אומר "ותקרבון אלי כל ראשי שבטיכם וזקניכם ותאמרו הן הראנו וגו'", **אותה קריבה היתה הוגנת**, ילדים מכבדים את הזקנים ושלחום לפנייהם, וזקנים מכבדים את הראשים ללכת לפנייהם, אבל כאן, **ותקרבון אלי כולכם, בערבוביא. ילדים דוחפין את הזקנים וזקנים דוחפין את הראשים**. עכ"ל רש"י.

הרי לנו שהרוע מצד טבעו איננו מסודר והגיוני. הרשעים כים נגרש. הוא קופצני ומעורבב, נע מתאוה לתאוה, מתאונה לתלונה, מטענה למרידה...

בתחילת פרשת שלח נמנו שמות המרגלים. והנה, בכל מקום שנזכרו י"ב שבטי י-ה בתורה הם נכתבו לפי סדר מסויים, לפי סדר תולדותם או לפי סדר חנייתם במדבר או לפי מניינם, וכדומה. רק כאן בפרשת שלח כאשר נזכרו כל שמות המרגלים נכתבו שמותם שלא לפי שום סדר מסויים. וכבר עמדו בזה הראשונים ז"ל.

ביאר זקני **רבי דוד בונם סומפולינסקי זצ"ל** עפ"י דברי רש"י שם שהגיעו המרגלים ובני ישראל לפני משה "בערבוביא" וא"כ יש לומר הפלא ופלא, דלפיכך דוקא כאן נרשמו שמות המרגלים "בערבוביא" וללא קדימת הזקנים בגיל או בחשיבות, בגלל שזה היה שורש חטאם שהגיעו "בערבוביא" ילדים דוחפים את הזקנים.

לפי זה היה מבאר זקני זצ"ל גם את המשך הפסוקים בפרשת שלח "וראיתם את הארץ מה היא ואת העם היושב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב: ומה הארץ אשר הוא יושב בה הטובה היא אם רעה, ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים: ומה הארץ השמנה היא אם רזה היש בה עץ אם אין".

לכאורה יש כאן עירוב של הנושאים המבוקשים: "וראיתם את הארץ... ואת העם... ומה הארץ... ומה הערים... ומה

אמיתית המגיעה לאלו ש"נחו מאויביהם", הם הגיעו למנוחה, בצל כנפיו של הקב"ה. טוב להם במקומם – הם אינם מחפשים עוד ועוד ועוד. כנגד זה זכינו בפורים ב"שמחה – שבת ויום טוב" ימי המנוחה של עם ישראל. מנוחה אמיתית, לא שינה חורפית אינסופית שרק מביאה לתזזיות וחוסר מנוחה.

אקטואליה | מלחמות אני עשיתי!

בימים אלו בהם מתחוללת מלחמה גדולה עם מלכות פרס, אנו לומדים על כך שהקב"ה ילמד את פרס לעתיד לבוא (אולי ע"י המתרחש בימים אלו?..) ש"מלחמות אני עשיתי". הקב"ה הוא הוא "בעל מלחמות".

וכי יש אפשרות אחרת להסביר את פלאי המלחמה הזו?

וכי היתה עוד מלחמה בין שני מדינות שכל כך בקלות נכבש התחום האווירי של אחת מהן? רוסיה ואוקראינה עדיין לא מצליחות לעשות כן זו לזו, לאחר שלוש שנים!..

סיפור | המלחמה שהצילה לאחר שלוש מאות שנה!

אדוני זקני רבי דוד בונם סומפולינסקי זצ"ל היה רגיל לתאר איך לפני כארבע מאות שנה, מלך בדנמרק כריסטיאן הרביעי אשר היה מלך חסד ליהודים, ובשלהי מלחמת שלושים השנה פרצה מלחמה בינו לבין שוודיה, הלא היא **מלחמת תורסטנסון**, ולמרבה אכזבת היהודים נחל מטיבם המלך כריסטיאן מפלה גדולה, ושטחים נרחבים מעבר למיצר אורסונד אשר היו בשליטת דנמרק עברו לשליטת שוודיה. כעת נעשה מיצר אורסונד הקו המבדיל בין דנמרק לשוודיה. לא ידעו היהודים באותו דור על מה ולמה עשה ה' ככה לארץ הזאת.

רק כעבור שלוש מאות שנים (!!) הבינו הכל איזו תכלית נפלאה היתה לכיבוש זה. שכן, בשנות האימה כאשר הצוורים הנאצים ימ"ש בקשו להשמיד להרוג ולאבד את כל יהודי דנמרק, נצלו היהודים במבצע הצלה המוני (אשר זקני זצ"ל זכה ליטול חלק בתכנונו וביצועו עם חסידי אומות העולם מהאומה הדנית), בתוך מספר ימים הוברחו כל יהודי דנמרק לשוודיה הניטרלית במאות סירות דיג אשר חצו את המיצר בין דנמרק לשוודיה.

לאן הגיעו היהודים במנוסתם? אל אותם שטחים אשר כבשה שוודיה מדנמרק במלחמת תורסטנסון! אילו אותם שטחים היו נשארים בריבונות דנית, הרי גם הם היו תחת השליטה הצבאית הנאצית ולא היה ליהודים מפלט ומקלט מחרב הצורך. אילו לא העביר הקב"ה - שלוש מאות שנים

לשמוח ולחגוג ברוב פאר והדר, תענוגים ומשתאות, במשך חודשים ארוכים, לא הצליח להם, המסיבה שלהם הפכה לתוהו, המלכה מרדה ויצאה להורג, המלך התעורר עצוב... בשביל לשמוח את שמחת הפורים אנחנו צריכים להימלט מארבעת הטומאות של הפרסים.

בפורים תשפ"ה זכיתי לבאר את עניין ד' מאפייני הפרסיים שהם כנגד ד' גזירותיו של המן הרשע, ולעומתם ד' מצוות היום וד' מיני שמחה 'אורה ושמחה וששון ויקר':

אוכלים ושותים כדוב - "תאוות האכילה". הדוב מתנפל על האוכל, רוצה עוד ועוד, הוא מלקק את צפרני הארוכות הטבולות בדבש (כדאיתא בקדמונים), ולא יודע שבעה. לכן נקראת המלכות "פרס" כי לעולם "חצי" תאוותם בידם. לחלק למישהו אחר? הם מלהזכיר... כנגד זה אנו מצווים במצוות "משלוח מנות איש לרעהו", אל תאכל לבד, אל תחטוף הכל, תחלק גם לחברים שלך, ככה נהנים מאוכל. כנגד זה זכינו בפורים ב"ששון – ברית מילה", כי ברית מילה מיועדת למעט את התענוג הבהמי ובכך להגיע לששון אמיתי. (שפת אמת).

מסורבלין בשר כדוב – חמדת הממון. סירבול הבשר מבטא רצון לעושר אין סופי. "וישם המלך אחשוורוש מס". שמנת עבית כסית. הדוב מבקש לו עוד שכבת שומן ועוד שכבה... יש לו מנה רוצה מאתיים... להעניק למישהו אחר? חלילה וחס... "אחשוורוש - שכולם נעשו רשים בימיו". כנגד זה אנו מצווים במצוות "מתנות לאביונים", אל תדאג רק לשומני הבשר שלך, תחלק גם לנזקקים. כך תהיה באמת מאושר מהכסף שלך. כסף ששומר בכספת – אינו נותן שמחה, כסף שמשמח אחרים – משמח גם אותך. כנגד זה זכינו בפורים ב"אורה - תורה", הדבר היחידי שבאמת שווה כסף הוא התורה. טוב לי תורת פך מאלפי זהב וכסף.

מגדלין שיער כדוב – גאווה וכעס. ריבוי השיער מבטא גאווה ושחצנות (כמו שכתוב במשנ"ב הלכות תפילין). כאשר לעגו על קרחתו של אלישע, הגיעו דובים להענישם, ללמדם – הנה תראו מה קורה מריבוי שיער. מה לכם ללעוג על קרחתו של נביא ה'. הפרסיים היו שחצנים מגודלי שיער. כנגד זה אנו מצווים במצוות "קריאת המגילה", אל תתגאה, תודה לקב"ה על הצלתך ברוב חסדיו, ותזכור שבעצם לא הגיע לך להינצל. אין לה במה להתנשא ולהתפאר. מי שידע שלא מגיע לו כלום – יודע לשמוח ולהלל על כל הניסים שה' עושה לו. כנגד זה זכינו בפורים ב"יקר – תפילין", **הפאר עומד במקומו של בלורית השיער, ומעורר התנשאות אמיתית**, ויגבה ליבו בדרכי ה', וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך.

אין להם מנוחה כדוב – עצבות ועצלות. לדוב אין מנוחה? הרי הוא ישן חורף שלם... כנראה ששינה לא מביאה מנוחה אמיתית. הדוב הולך הלך ושוב, הוא אף פעם לא מרוצה. כך נראו הפרסיים רודפים אחרי הבלים ותענוגות, ואף פעם לא מגיעים למנוחה אמיתית. ביום השביעי – יום שבת מנוחה – אחשוורוש לא מצליח לנוח, הוא לחוץ להשיג עוד "שיגעון" חדש... כנגד זה אנו מצווים ב"משתה ושמחה". שמחה

מדברתיך - **נשאו עליהם עול תורתך**... "להכניס את עצמנו בכל יום מחדש תחת ההר הכפוי הגיגית, ולקבל על עצמנו עול ושיעבוד של תורה.

מיזם | חבורת "עול הדף היומי"

בימים אלו מתארגנת קבוצת לומדים המבקשים ללמוד דף היומי מתוך "כפיית הר כגיגית", באמצעות יצירת "מחייבים" ו"משגיחים" (בתורנות) שיעמדו על גבי הלומדים וידרבנו וימריצו אותם לעמוד בקביעות השיעורים ולחזור על הסיכומים וכו'. המעוניין להצטרף לקבוצה קדושה זו, יפנה אלי הקטן.

קודם - את השטחים הללו לשלטון השוודי, הרי לא היו יהודי דנמרק ובכללם זקני צ"ך ובניו ובני בניו [ובתוכם אני, הקטן שביניהם] מוצאים מפלט בארץ החיים!

לקח | כלום כפית עלינו הר כגיגית?

בדף שלנו אנו לומדים שהגויים מתאוננים על כך שהם לא זכו שהקב"ה "יכפה עליהם הר כגיגית". למה לא הכרחת אותנו אל הדרך הטובה?! האב שאוהב את בנו מייסר אותו אל הדרך הטובה, מתוך דאגתו אליו.

כידוע דברי חז"ל שבכל יום ויום מתחדש מתן תורה, אם כן עלינו לקיים בכל יום "הם תוכו לרגליך" כפירוש רש"י "הם תוכו את עצמן לתוך תחתית ההר לרגלך בסיני. ישא